

**Gedragscode voor raadsleden,
commissieleden niet zijnde raadslid,
wethouders en de burgemeester.**

**Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de
gemeente Bergen op 29 maart 2005**

A. Inleiding.....	3
Deel I. Beschrijving van bestuurlijke integriteit.....	4
1. Goed bestuurderschap	4
2. Vertrouwelijk omgaan met gevoelige informatie	4
3. Nevenfuncties en andere privé-activiteiten.....	4
4. Geschenken, aanbiedingen en incidentele vergoedingen	5
5. Uitnodigingen voor reizen, congressen, evenementen en diners.....	5
6. Verantwoord omgaan met gemeentelijke voorzieningen.....	6
7. Belangen van familieleden, vrienden en ex-collega's.....	6
8. Reageren op niet-integere zaken	6
9. De bestuurder draagt het integriteitbeleid uit.....	6
Deel II. Gedragscode bestuurlijke integriteit.....	7
1. Begripsomschrijvingen	7
2. Belangenverstrengeling en aanbesteding	7
3. Nevenfuncties.....	7
4. Informatie.....	8
5. Aannemen van geschenken	8
6. Bestuurlijke uitgaven	8
7. Declaraties.....	8
8. Gebruik van gemeentelijke voorzieningen.....	9
9. Reizen buitenland.....	9
10. Meningsuitingen.....	9
11. Tijdens de raadsvergadering	9
12. Slotbepaling	10
B. Toelichting op de gedragscode bestuurlijke integriteit.....	11
1. Begripsomschrijvingen	11
2. Belangenverstrengeling en aanbesteding	11
3. Nevenfuncties.....	12
4. Informatie.....	12
5. Aannemen van geschenken	12
6. Bestuurlijke uitgaven	13
7. Declaraties.....	13
8. Gebruik van gemeentelijke voorzieningen.....	13
9. Reizen buitenland.....	13
10. Meningsuitingen.....	13
11. Tijdens de vergadering	13
12. Slotbepaling	14
C. Overzicht wettelijke bepalingen integriteit.....	15
1. Nevenfuncties raadsleden	15
2. Nevenfuncties wethouders en burgemeester	16
3. Ambtseed.....	17
4. Gedragscodes	18
5. Deelname aan stemmingen.....	19
6. Informatie.....	19
7. Aannemen geschenken	20
8. Meningsuitingen.....	20
9. Strafrecht	20

A. Inleiding

Het doel van de gedragscode is om raadsleden, commissieleden niet zijnde raadsleden, wethouders en de burgemeester een houvast te bieden bij het bepalen van normen voor de integriteit van het bestuur. De integriteit van het openbaar bestuur staat of valt met de betrouwbaarheid en de onomkoopbaarheid van bestuurders en ambtenaren. Het gaat in het algemeen om de vraag of betrokkenen in een concrete situatie naar eer en geweten het publiek belang dienen. De gedragscode bevat regels voor zowel een bestuursorgaan in zijn geheel als voor bestuurders afzonderlijk.

De gedragscode geeft geen regels die rechtskracht hebben, maar heeft vooral bestuurlijke en politieke relevantie. Bestuurders zijn op de naleving van gedragscodes (politiek) aanspreekbaar. Wanneer zij zich er niet aan houden, kan dat gevolgen hebben voor hun functioneren en voor hun positie.

De eerste opzet van de gedragscode is om naar elkaar en naar anderen toe duidelijkheid te creëren en normen te stellen over hoe in een bepaalde situatie dient te worden gehandeld. De code bevat zowel normen over hoe in een bepaalde situatie te handelen als regels over procedures die moeten worden gevolgd. Procedure-afspraken zijn een onlosmakelijk onderdeel van een gedragsregel om de transparantie en daarmee de controleerbaarheid vergroten.

De code bestaat uit twee onderdelen. Deel I geeft een beschrijving van het gewenste gedrag in diverse situaties waarin een bestuurder optreedt. Hiermee wordt het vraagstuk van integriteit in een breder kader geplaatst. Deze beschrijving vormt als het ware het algemene uitgangspunt voor de gedragscode. Bij de beschrijving is aansluiting gezocht bij de model gedragscode voor ambtenaren die de VNG heeft opgesteld.

Deel II bevat de feitelijke gedragsregels en sluit aan bij de modelgedragscode van de VNG voor bestuurders.

Naast de code bestaan er voorschriften die in wet of elders geregeld zijn, bijvoorbeeld over fraude, valsheid in geschrifte en over nevenfuncties. Een aantal (gemeenterechtelijke) wetsbepalingen is als bijlage bij de gedragscode gevoegd.

Deel I. Beschrijving van bestuurlijke integriteit

1. Goed bestuurderschap

U beseft dat u onderdeel bent van de overheid. U dient het algemeen belang en probeert met uw handelen het vertrouwen in de overheid te versterken. U houdt zich aan de wettelijke voorschriften en aan algemeen aanvaarde gedragsregels. U treedt correct op tegen burgers en bedrijven. U discrimineert niet en verleent geen voorkeursbehandelingen. U voert uw bestuursfunctie op een professionele manier uit. U gaat respectvol met uw bestuurlijke collega's om. U houdt er rekening mee dat normen en waarden onderling kunnen verschillen. U bent aanspreekbaar op uw gedrag. U gaat verantwoord om met middelen van de gemeente (gelden, diensten, goederen, kennis). U vermijdt het maken van onnodige kosten. U draagt verantwoordelijkheid voor uw eigen handelen. U kunt de keuzes die u binnen uw bestuursfunctie maakt verantwoorden. U ondersteunt de verantwoordelijkheid van uw mede bestuurders door hen, waar nodig, te informeren.

2. Vertrouwelijk omgaan met gevoelige informatie

U gaat binnen en buiten uw bestuursfunctie zorgvuldig om met persoonlijke gegevens van burgers, gegevens van bedrijven en instellingen, politiek gevoelige informatie en andere informatie die in handen van buitenstaanders de belangen van de gemeente kan schaden. U gaat functioneel om met gevoelige informatie. U respecteert de privacy van burgers, zakelijke relaties, ambtenaren en collega bestuurders. U gebruikt financiële informatie en voorkennis van beleid voor de uitoefening van uw bestuursfunctie en niet voor andere doeleinden. U 'lekt' geen vertrouwelijke informatie vanuit de gemeente naar buiten. U laat niet uit slordigheid buitenstaanders meeluisteren naar een gesprek over vertrouwelijke onderwerpen of meekijken naar interne stukken. Informatie waarover het bestuur een geheimhoudingsplicht heeft opgelegd houdt u geheim.

3. Nevenfuncties en andere privé-activiteiten

U bent zich ervan bewust dat activiteiten die u naast uw bestuursfunctie verricht het functioneren van de gemeente op een of andere manier kunnen raken. Voorbeelden van nevenactiviteiten zijn overige bestuursfuncties, commissariaten, vrijwilligerswerk en vennoot- of aandeelhouderschap. Uw hoofdfunctie in dienstverband of een eigen bedrijf heeft u al opgegeven bij het onderzoek naar de geloofsbrieven. U meldt een (voorgenomen) nevenactiviteit bij de griffier of de gemeentesecretaris als de activiteit raakvlakken heeft met uw functie-uitoefening. De griffier houdt een openbare lijst met nevenfuncties bij van de raadsleden. De gemeentesecretaris houdt een openbare lijst bij met nevenfuncties van de wethouders en de burgemeester. Een raakvlak is in elk geval aanwezig als u activiteiten verricht voor een organisatie, instantie of bedrijf dat op één of andere manier banden heeft met de gemeente.

U meldt activiteiten die (kunnen) leiden tot een botsing of onverenigbaarheid met gemeentelijke belangen waar u in uw functie als gemeentebestuurder mee te maken heeft. U meldt een nevenactiviteit ook als deze het risico op schade met zich mee kan brengen voor het gemeentebestuur of de organisatie. Bijvoorbeeld ethisch of politiek omstreden privé-activiteiten van bestuurders. Die zouden schade kunnen toebrengen aan het imago of de geloofwaardigheid van de gemeente. U realiseert zich dat ook het oordeel van de

buitenwereld van belang is. U kunt uw 'petten' misschien zonder probleem scheiden, maar als uw nevenactiviteit de schijn van belangenverstrengeling wekt, is dit ook schadelijk voor het vertrouwen in de overheid. Ook financiële belangen in de privé-sfeer (bijvoorbeeld het hebben van aandelen) kunnen een onafhankelijke besluitvorming in de weg staan of de schijn daarvan hebben. Als uw fractie of medebestuurders niets weten van uw financiële belangen, bent u de enige die kan inschatten of dat belang zich verdraagt met uw functie-uitoefening. Heeft u in uw functie een relatie met een bedrijf waar u persoonlijk een financieel belang in heeft, vermijd dan risico's en bespreek met uw fractie of in het college de wijze van handelen bij beraadslaging en besluitvorming. Om alle schijn van belangenverstrengeling tegen te gaan wordt deze wijze van handelen ook tijdens de openbare commissie- en raadsvergaderingen gemeld. Op deze wijze is ook voor "de buitenwereld" duidelijk dat er aandacht is voor integriteitstekwesties.

4. Geschenken, aanbiedingen en incidentele vergoedingen

U accepteert een geschenk alleen als uw onafhankelijke opstelling ten opzichte van de gever daardoor niet beïnvloed wordt en als de waarde van het geschenk niet hoger is dan € 50,--. Geschenken die een bedrag van € 50,-- te boven gaan worden onder opgaaf van reden teruggestuurd naar de schenker. U meldt alle geschenken, ook aangeboden geschenken die u niet heeft geaccepteerd en in het vooruitzicht gestelde geschenken. U gaat na of acceptatie van het geschenk, onafhankelijk van de waarde van het geschenk, verplichtingen schept voor de toekomst. U bedenkt ook hoe de buitenwereld zou kunnen aankijken tegen het aannemen van een geschenk. In veel gevallen levert dit geen probleem op. Denk aan een fles wijn voor een door u verrichte presentatie, een ceremonieel aan u overhandigd rapport van een bureau of aan bedrijfsattenties, zoals kalenders en pennen. Dergelijke geschenken zijn bedoeld als blijk van waardering voor uw specifieke inspanning of de goede samenwerkingsrelatie.

Bedrijfsattenties, zoals agenda's, kalenders, pennen, muismatten en hebbedingetjes, hoeft u niet te melden. Aanbiedingen voor privé-werkzaamheden, kortingen op privé-goederen en andere gunsten accepteert u niet. Geschenken die op uw huisadres worden aangeboden accepteert u niet. Indien een geschenk toch thuis is afgeleverd, stuurt u het via de griffier of de secretaris terug. Geschenken die u worden aangeboden door een relatie die nog iets van u 'nodig' heeft (een opdracht, vergunning, subsidie, beslissing in bezwaarprocedure), accepteert u niet. U accepteert geen geldbedragen. Vanzelfsprekend vraagt u nooit gunsten voor uzelf aan derden.

5. Uitnodigingen voor reizen, congressen, evenementen en diners

U beoordeelt of een uitnodiging relevant is voor de gemeente. U bespreekt alle uitnodigingen in uw fractie, het presidium of in het college. U reist niet op kosten van derden. Als deelname aan een reis functioneel is, dan is er sprake van een dienstreis en gelden de algemene regels: er is toestemming nodig van het presidium of het college en de kosten zijn voor de gemeente. U neemt uw verantwoordelijkheid bij informele contacten met derden, zoals recepties en etentjes waar alcohol wordt geschonken. Zorg dat u 'nee' kunt blijven zeggen als het 'nee' moet zijn. Blijkt achteraf een uitnodiging meer te hebben omvat dan ingeschat, laat dit dan aan het presidium of het college weten.

6. Verantwoord omgaan met gemeentelijke voorzieningen.

U laat uw privé-gebruik van gemeentelijke apparatuur zoals het kopieerapparaat openlijk zijn, zodat u erop kunt worden aangesproken. Een medebestuurder kan een andere opvatting hebben van 'beperkt gebruik' dan u. U neemt geen gemeentelijke eigendommen mee naar huis en leent ook geen eigendommen voor privé-gebruik. U doet geen privé-bestellingen via de gemeente. U verzendt geen ongefrankeerde privé-post via de postkamer. U declareert alleen kosten die u daadwerkelijk hebt gemaakt en die niet binnen de ontvangen onkostenvergoeding vallen.

7. Belangen van familieleden, vrienden en ex-collega's

U bent alert op situaties bij de uitoefening van uw functie waarin u met privé-relaties te maken krijgt. U licht uw fractie, het presidium of het college in over aanvragen en offertes van vrienden, familieleden of bedrijven waarin familie of vrienden werkzaam zijn. U voorkomt de schijn van vriendjespolitiek en beraadslaagt en besluit zelf niet over dergelijke aanvragen. U bent terughoudend met het geven van adviezen aan bekenden in de privé-sfeer. U bent bedacht op botsing van belangen.

8. Reageren op niet-integere zaken

U bespreekt twijfels over de integriteit van collega bestuurders zo veel mogelijk met henzelf. Is dit niet mogelijk of leidt dit niet tot resultaat, dan licht u de burgemeester in. U bent ook zelf aanspreekbaar op uw handelen en uw uitspraken. Collega bestuurders en burgers kunnen uw werkwijze en uw woorden anders ervaren dan u bedoelt. U meldt een vermoeden van fraude of corruptie bij de burgemeester.

9. De bestuurder draagt het integriteitsbeleid uit

Als bestuurder geeft u het goede voorbeeld. U bent open over de manier van besluitvorming. U bent aanspreekbaar op uw houding naar medebestuurders. U bespreekt twijfels en vragen over integriteit in het openbaar bestuur en stimuleert medebestuurders hetzelfde te doen. U bent alert op risicogevoelige situaties waarin u en uw medebestuurders terecht kunnen komen. U spreekt medebestuurders aan op dubieus gedrag.

Deel II. Gedragscode bestuurlijke integriteit

1. Begripsomschrijvingen

- 1.1 Onder **raadsleden** worden de volksvertegenwoordigers uit de gemeenteraad verstaan.
- 1.2 Onder **commissieleden** worden vertegenwoordigers van raadsfracties verstaan die zitting hebben in de raadscommissies, geen raadslid zijn, maar wel op de kieslijst van de laatstgehouden verkiezingen hebben gestaan.
- 1.3 Onder **presidium** wordt verstaan het overlegplatform waarin de fractievoorzitters van de in de raad vertegenwoordigde politieke groeperingen, de plaatsvervangend raadsvoorzitter en de griffier onder leiding van de voorzitter van de raad bijeenkomen.
- 1.4 Onder **college** wordt verstaan het college van burgemeester en wethouders.
- 1.5 Onder **burgemeester** wordt verstaan de burgemeester in zijn rol als collegevoorzitter, als raadsvoorzitter en als portefeuillehouder bij de uitoefening van zijn wettelijk en niet wettelijk opgedragen taken.
- 1.6 Onder **bestuurder** worden alle personen zoals genoemd in 1.1 t/m 1.5 bedoeld.
- 1.7 Deze gedragscode geldt voor de voorzitter en alle leden van de raad, de raadscommissies en het college.
- 1.8 Bij constatering van onregelmatigheden kan het presidium of het college besluiten tot het doen van een onderzoek door een van de gemeente onafhankelijke persoon.
- 1.9 De code is openbaar en door derden te raadplegen.
- 1.10 De leden van de raad, de commissies en het college ontvangen bij hun aantreden een exemplaar van de code.
- 1.11 De burgemeester treedt op als 'vertrouwenspersoon integriteit bij bestuurders'. Bij vragen die te maken hebben met de persoon van de burgemeester, treedt de loco-burgemeester op als vertrouwenspersoon.

2. Belangenverstrengeling en aanbesteding

- 2.1 Een bestuurder doet opgave van zijn financiële belangen in ondernemingen en organisaties waarmee de gemeente zakelijke betrekkingen onderhoudt. De opgave is openbaar en door derden te raadplegen.
- 2.2 Bij privaat-publieke samenwerkingsrelaties voorkomt de bestuurder (de schijn van) bevoordeling in strijd met eerlijke concurrentieverhoudingen.
- 2.3 Een oud-bestuurder is het eerste jaar na de beëindiging van zijn ambtstermijn uitgesloten van het tegen beloning verrichten van werkzaamheden voor de gemeente.
- 2.4 Een bestuurder die familie- of vriendschapsbetrekkingen of anderszins persoonlijke betrekkingen heeft met een aanbieder van diensten aan de gemeente, onthoudt zich van deelname aan de besluitvorming over de betreffende opdracht.
- 2.5 Een bestuurder neemt van een aanbieder van diensten aan de gemeente geen faciliteiten of diensten aan die zijn onafhankelijke positie ten opzichte van de aanbieder kan beïnvloeden.

3. Nevenfuncties

- 3.1 Een bestuurder vervult geen nevenfuncties waarbij strijdigheid is of kan zijn met het belang van de gemeente.
- 3.2 Een bestuurder meldt zijn nevenfuncties bij de griffier of de secretaris waarbij tevens wordt aangegeven of de functie wel of niet bezoldigd is. Deze gegevens worden openbaar gemaakt.
- 3.3 De kosten die een bestuurder maakt in verband met een nevenfunctie uit hoofde van het ambt (q.q.-nevenfunctie), worden vergoed door de instantie waar de nevenfunctie wordt uitgeoefend.
- 3.4 Een bestuurder die een nieuwe nevenfunctie wil vervullen bespreekt dit voornemen als eerste in zijn fractie of in het college. Daarna geldt de melding volgens artikel 3.5.

- 3.5 Een bestuurder die een nieuwe nevenfunctie wil vervullen anders dan uit hoofde van het ambt, meldt dit voornemen aan de griffier of de secretaris. Daarbij komt tevens aan de orde hoe wordt gehandeld met betrekking tot eventuele vergoedingen en de te maken kosten. Deze gegevens worden openbaar gemaakt.

4. Informatie

- 4.1 Een bestuurder gaat zorgvuldig en correct om met informatie waarover hij uit hoofde van zijn ambt beschikt. Hij verstrekt geen geheime informatie.
- 4.2 Een bestuurder houdt geen informatie achter, tenzij deze geheim of vertrouwelijk is en het niet geven van informatie mogelijk is op grond van artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur.
- 4.3 Een bestuurder maakt niet ten eigen bate of van zijn persoonlijke betrekkingen gebruik van in de uitoefening van het ambt verkregen informatie.

5. Aannemen van geschenken

- 5.1 Geschenken die een bestuurder uit hoofde van zijn functie ontvangt die een waarde van 50 euro of minder vertegenwoordigen, worden gemeld bij de griffier of de secretaris. Deze draagt zorg voor registratie.
- 5.2 Geschenken die een bestuurder uit hoofde van zijn functie ontvangt die de waarde van 50 euro te boven gaan, worden onder dankzegging retour afzender gezonden. Ook deze geschenken worden gemeld en geregistreerd.
- 5.3 Geschenken worden niet op het huisadres ontvangen. Indien dit toch is gebeurd, wordt dit gemeld in het presidium of het college. Ook hier geldt artikel 5.1. en artikel 5.2.
- 5.4 Giften in de vorm van geldbedragen die een bestuurder uit hoofde van zijn functie ontvangt, worden niet geaccepteerd.
- 5.5 Geschenken en giften aan de gemeente worden slechts per raadsbesluit aanvaard. De besluiten worden opgenomen in een openbaar register.

Excursies, werkbezoeken, studiereizen, congressen, evenementen, lunches, recepties en diners moeten functioneel zijn en in het belang van de gemeente.

Uitnodigingen worden nooit aanvaard in ruil voor een tegenprestatie.

6. Bestuurlijke uitgaven

- 6.1 Uitgaven worden uitsluitend vergoed als de hoogte en de functionaliteit ervan kunnen worden aangetoond.
- 6.2 Ter bepaling van de functionaliteit van bestuurlijke uitgaven worden de volgende criteria gehanteerd: a) Met de uitgave is het belang van de gemeente gediend en b) de uitgave vloeit voort uit de functie.

7. Declaraties

- 7.1 De bestuurder declareert geen kosten die reeds op andere wijze worden vergoed.
- 7.2 Declaraties worden afgewikkeld volgens een daartoe vastgestelde administratieve procedure.
- 7.3 Een declaratie wordt ingediend door middel van een daartoe vastgesteld formulier. Bij het formulier wordt een betalingsbewijs gevoegd en op het formulier wordt de functionaliteit van de uitgave vermeld.
- 7.4 De gemeentesecretaris respectievelijk de griffier is verantwoordelijk voor een deugdelijke administratieve afhandeling en registratie van declaraties. Declaraties van bestuurders worden administratief afgehandeld door een daartoe aangewezen ambtenaar van de stafafdeling Personeel en Organisatie.
- 7.5 In geval van twijfel omtrent een declaratie, wordt deze voorgelegd aan de burgemeester. Zonodig wordt de declaratie ter bespreking aan het presidium of het college voorgelegd.

8. Gebruik van gemeentelijke voorzieningen

- 8.1 Gebruik van gemeentelijke eigendommen of voorzieningen voor privé-doeleinden is in beginsel niet toegestaan.

9. Reizen buitenland

- 9.1 Een bestuurder die het voornemen heeft als bestuurder een buitenlandse reis te maken, heeft toestemming nodig van het presidium of van het college. De gemeenteraad wordt van het besluit op de hoogte gesteld.
- 9.2 Een bestuurder die het voornemen van een reis meldt, verschaft informatie over het doel van de reis, de bijbehorende beleidsoverwegingen, de samenstelling van het gezelschap en de geraamde kosten.
- 9.3 Uitnodigingen voor reizen, werkbezoeken en dergelijke op kosten van derden zijn niet toegestaan in verband met het risico van belangenverstrengeling. Het gemeentelijk belang van een reis is doorslaggevend voor de besluitvorming en vindt na goedkeuring op kosten van de gemeente plaats.
- 9.4 Van de reis wordt een verslag opgesteld. Buitenlandse reizen worden vermeld in het jaarverslag.
- 9.5 Het ten laste van de gemeente meereizen van de partner van een bestuurder is niet toegestaan. Ook niet wanneer dit gebeurt op uitnodiging van de ontvangende partij en het belang van de gemeente daarmee gediend is. Het meereizen van de partner vindt alleen plaats op kosten van de bestuurder en wordt bij de besluitvorming van het presidium en het college betrokken.
- 9.6 Het meereizen van derden op kosten van de gemeente is niet toegestaan. Het meereizen van derden op eigen kosten is toegestaan en wordt in dat geval bij de besluitvorming van het presidium en het college betrokken.
- 9.7 Het verlengen van een buitenlandse dienstreis voor privé-doeleinden is toegestaan, mits dit is betrokken bij de besluitvorming van het presidium en het college. De extra reis- en verblijfkosten komen volledig voor rekening van de bestuurder.
- 9.8 De in verband met de buitenlandse dienstreis gedane functionele uitgaven worden vergoed conform de geldende regelingen. Uitgaven worden vergoed voorzover zij redelijk en verantwoord worden geacht.

10. Meningsuitingen

- 10.1 Een bestuurder formuleert zijn (schriftelijke en mondelinge) meningsuitingen zorgvuldig, draagt zorg voor een degelijke feitenonderbouwing, en legt daar rekenschap over af.
- 10.2 Een bestuurder geeft de aangesprokene volop gelegenheid direct op het in het openbaar beweerde te reageren, bij voorkeur via debatten in de raad, commissies of anderszins.
- 10.3 Een bestuurder draagt er zorg voor, dat de toonzetting van de beweringen niet geschiedt in persoonlijke grievende bewoordingen.
- 10.4 Een bestuurder spreekt zich in het openbaar niet uit over het functioneren van specifieke of alle bij de gemeente Bergen werkende ambtenaren.
- 10.5 Naderhand onjuist gebleken beweringen worden door de betrokken bestuurder ruiterlijk toegegeven en publiekelijk gerectificeerd.
- 10.6 Een bestuurder dient zich er van bewust te zijn dat toezeggingen de gemeente kunnen binden en –afhankelijk van de bevoegdheden- in overeenstemming moeten zijn met de standpunten van college of gemeenteraad.

11. Tijdens de raadsvergadering

- 11.1 Een bestuurder doet in de raadszaal geen beledigende uitspraken, maakt geen beledigende gebaren en schrijft aan de raad geen beledigende teksten.
- 11.2 Het is niet toegestaan in de raadszaal te schelden, vloeken of discriminerende uitlatingen te doen.

- 11.3 Een bestuurder toont respect, wanneer een andere spreker het woord heeft, onder andere door geen storende conversaties te voeren.
- 11.4 Een bestuurder zet niet aan tot rumoer op de publieke tribune.

12. Slotbepaling

In gevallen waarin de code niet voorziet of waarbij de toepassing niet eenduidig is, vindt bespreking plaats in het presidium en/of het college. Vervolgens beslist de raad of het college op voorstel van de voorzitter.

B. Toelichting op de gedragscode bestuurlijke integriteit

1. Begripsomschrijvingen

In dit artikel wordt een omschrijving gegeven van de begrippen uit de gedragscode en wordt de burgemeester aangewezen als vertrouwenspersoon.

2. Belangenverstrengeling en aanbesteding

Bestuurders van gemeenten dienen het algemeen belang. Persoonlijk voordeel kan en mag niet het oogmerk zijn. Op grond van artikel 14 van de Gemeentewet leggen raadsleden een eed (of een verklaring en belofte) af voordat zij met de functie beginnen. Dit geldt ook voor de wethouders en de burgemeester (artikel 41 a en 65 Gemeentewet).

Belangenverstrengeling doet zich voor als het publiek belang en het persoonlijk belang (of dat van familie en vrienden) vermengd raken. Zelfs de schijn van belangenverstrengeling moet worden vermeden. Dit laatste is erg lastig; ook al voldoet het besluit of het gedrag aan alle vereisten, als er eenmaal via geruchten of berichten in de krant de suggestie gewekt wordt van persoonlijke bevoordeling, dan is het heel moeilijk om daar tegen verweer te voeren.

Bepaalde financiële belangen of het verrichten van bepaalde financiële transacties kan (de schijn van) belangenverstrengeling veroorzaken. Een voorbeeld hiervan is het afsluiten van contracten met een bedrijf waarin een bestuurder financiële belangen heeft. Voor het hebben van financiële belangen geldt geen wettelijke meldingsplicht. In de gedragscode zijn toch bepaalde afspraken opgenomen: een bestuurder moet opgave doen van zijn financiële belangen in ondernemingen en organisaties waarmee de gemeente zakelijke betrekkingen onderhoudt. Deze opgave is openbaar en door derden te raadplegen. De bestuurder moet wel melding doen van zijn aandelen van een bouwbedrijf waarmee de gemeente een contract gaat afsluiten, maar niet van zijn aandelen in bijvoorbeeld Ahold.

Belangenverstrengeling kan zich ook incidenteel voordoen, als er over een bepaald voorstel gestemd wordt. Op basis van artikel 28 Gemeentewet (artikel 58 in het geval van het college) mag een raadslid niet deel nemen aan de stemming over een aangelegenheid die hem persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken (in civielrechtelijke zin, bijvoorbeeld als voorzitter van een stichtingsbestuur) of over de vaststelling/goedkeuring van de rekening van een lichaam waaraan hij rekenplichtig is of tot welk bestuur hij behoort. De verantwoordelijkheid ligt bij de betrokkene zelf: de raad/het college of de voorzitter kan niet iemand uitsluiten. Wel bestaat er de mogelijkheid om het besluit ter vernietiging voor te dragen aan de Kroon.

Ook de Algemene wet bestuursrecht geeft regels voor een zuivere besluitvorming. Op grond van artikel 2:4 moet het bestuursorgaan zijn taak vervullen “zonder vooringenomenheid” en moet het bestuursorgaan “ertegen waken dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang bij een besluit hebben, die besluitvorming beïnvloeden”.

In 2002 heeft de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State een belangrijke uitspraak (Winsum) gedaan over belangenverstrengeling en deelnemen aan stemmingen. In het kort: indien een belang van een raads- of collegelid in het geding is, ongeacht of het om een echt persoonlijk belang gaat, dient hij zich van stemming te onthouden. Daarbij is niet bepalend of daadwerkelijk van belangenverstrengeling sprake is; ook als de schijn daarvan bestaat moet het lid afzien van deelname aan de stemming. Ook is de Raad van State van mening dat niet het lid zelf, maar de raad (of het college) zorgt draagt voor naleving van artikel 2:4 Awb en dat de raad dat lid moet uitsluiten van stemming. Dit betekent een uitbreiding van situaties waarbij niet kan worden meegestemd. Stemonthouding speelt alleen

in de gevallen dat de stem van het desbetreffende raads- of collegelid doorslaggevend is, dus in het geval dat die ene stem de balans naar “voor” of “tegen” doet uitslaan. Het gaat niet alleen om stemmingen, maar ook om de invloed op de besluitvorming in algemene zin. Dit betekent ook dat commissieleden, niet zijnde raadslid hier rekening mee moeten houden.

De uitspraak Winsum roept veel discussies op, ook binnen het ministerie van Binnenlandse Zaken. De minister onderzoekt nog of hij instemt met alle conclusies uit deze uitspraak, met name de conclusie dat de raad een lid kan uitsluiten.

3. Nevenfuncties

Bij bepaalde nevenfuncties kan zich het risico voordoen van belangenverstrengeling. Hierbij kan gedacht worden aan de situatie dat subsidie wordt verleend aan de vereniging waarvan bijvoorbeeld een wethouder bestuurslid is. De Gemeentewet noemt enkele functies die in ieder geval onverenigbaar zijn met het lidmaatschap van een gemeenteraad of een college. Er zijn verschillende nevenfuncties, betaalde of onbetaalde functies, qualitate qua functies of functies die niet voortvloeien uit het raads- of college lidmaatschap.

Op grond van de Gemeentewet dienen raadsleden en collegeleden hun nevenfuncties openbaar te maken. Collegeleden die nevenfuncties hebben uit hoofde van hun functie mogen hiervoor geen vergoeding ontvangen (alleen een onkostenvergoeding). Eventuele ontvangen vergoedingen moeten in de gemeentekas worden gestort. Inkomsten uit nevenfuncties die niet voortvloeien uit het ambt mogen behouden worden. Deze inkomsten hoeven niet openbaar te worden gemaakt.

4. Informatie

Een integer bestuurder moet correct en zorgvuldig omgaan met informatie waarover hij uit hoofde van zijn functie beschikt. Hij mag geen vertrouwelijke informatie gebruiken om er voordeel mee te behalen. Hierbij kan gedacht worden als zaken zoals de aan- en verkoop van grond.

5. Aannemen van geschenken

Bij het afleggen van de eed of (belofte) moet worden verklaard dat geen giften of gunsten zullen worden aangenomen in ruil voor een tegenprestatie.

Het is niet verboden iets aan te nemen, maar de onafhankelijkheid van de ontvanger mag niet in het gedrang komen. Daarom is er een grens gesteld aan de waarde van geschenken die worden ontvangen. Alle ontvangen geschenken worden gemeld en geregistreerd om een overzicht te verkrijgen van de verkregen geschenken. Geschenken duurder dan € 50,-- gaan onder dankzegging retour naar de afzender en worden geregistreerd om ook hier een goed beeld te krijgen van de omvang en soort geschenken.

Op het huisadres ontvangen van geschenken is niet toegestaan. Dit is ook ter bescherming van de raads- en commissieleden die in een ongemakkelijke positie gebracht kunnen worden als zij geschenken op het huisadres ontvangen.

Indien dit toch gebeurt dient via de griffie of het collegesecretariaat een brief naar de afzender uit te gaan, met daarin het verzoek geen geschenken meer naar een huisadres te zenden.

Geldbedragen worden niet geaccepteerd. Cadeaubonnen tot en met een bedrag van € 50,-- mogen wel worden geaccepteerd. Hiervoor gelden de bepalingen over geschenken.

Geschenken kunnen objecten zijn, maar ook excursies, werkbezoeken, studiereizen, congressen, evenementen (uitstapjes), lunches, recepties of diners. Hierbij geldt dat ze functioneel en in het belang van de gemeente moeten zijn.

6. Bestuurlijke uitgaven

Salarissen en onkostenvergoedingen (maximumbedragen) voor raads- en collegeleden worden door de rijksoverheid vastgesteld.

De vaste onkostenvergoeding is onder meer bedoeld voor representatie, vakliteratuur, contributies, telefoonkosten, bureaukosten, giften, fractiekosten, representatieve ontvangsten aan huis en excursies. Kosten die geacht worden te vallen onder de vaste onkostenvergoeding kunnen niet worden gedeclareerd.

7. Declaraties

Declaraties die niet onder de onkostenvergoeding vallen worden ingediend bij de stafafdeling Personeel en Organisatie. Hiervoor worden dezelfde formulieren gebruikt als die van de ambtelijke organisatie.

Als declaraties vragen oproepen worden ze voorgelegd aan de burgemeester. Hij kan besluiten de declaratie te bespreken in het presidium of in het college.

8. Gebruik van gemeentelijke voorzieningen

Bij het gebruik van gemeentelijke voorzieningen voor privé-gebruik kan bijvoorbeeld worden gedacht aan voertuigen van de buitendienst en kopiëren voor privé-doeleinden.

Uitgangspunt is dat gemeentelijke voorzieningen niet bedoeld zijn voor privé-doeleinden. Wel moet het kunnen dat een raads-, commissie-, of collegelid een keer wat privé kopieën maakt op het gemeentehuis, een keer een privé-mail verstuurt of een privé telefoontje pleegt. Een grens aangeven voor dergelijk privé gebruik is moeilijk. Voorwaarde is in ieder geval dat het openlijk gebeurt zodat de gebruiker er op aangesproken kan worden.

9. Reizen buitenland

In Bergen is het sinds 2001 niet meer voorgekomen dat er door bestuurders reizen naar het buitenland hebben plaatsgevonden. Om toch voor de toekomst een kader te stellen is dit artikel opgenomen.

10. Meningsuitingen

Dit artikel is opgenomen ter bevordering van de vergaderorde en de zorgvuldige voorbereiding van de vergaderingen. In dit artikel is ter bescherming van de voor de gemeente werkende ambtenaren ook een regel opgenomen. Dit omdat zij zich vaak niet kunnen verdedigen en om algemene indrukken die door uitlatingen van bestuurders soms ontstaan, te voorkomen.

Daarnaast is er een regel opgenomen om onjuistheden weer recht te zetten. Wanneer door een bestuurder is aangegeven dat een bewering onjuist was, is daarmee de kwestie uit de wereld. Zo kan een bestuurder niet meer door die onjuistheden worden achtervolgd.

11. Tijdens de vergadering

In dit artikel wordt nader ingegaan op gedragingen tijdens de vergadering. Deze kunnen ook in het Reglement van Orde worden opgenomen. Omdat het specifiek om gedrag gaat, is het echter in de gedragscode opgenomen. Vooral het houden van conversaties terwijl anderen aan het woord zijn, wordt als zeer storend ervaren. Daarnaast getuigt het van weinig respect jegens de collega bestuurder die het woord voert.

12. Slotbepaling

Om een vangnet te creëren voor zaken die zich voordoen, en niet geregeld zijn in de gedragscode, is deze slotbepaling opgenomen.

C. Overzicht wettelijke bepalingen integriteit

1. Nevenfuncties raadsleden

Artikel 12 (Gemwet)

1. De leden van de raad maken openbaar welke andere functies dan het lidmaatschap van de raad zij vervullen
2. Openbaarmaking geschiedt door terinzagelegging van een opgave van de in het eerste lid bedoelde functies op het gemeentehuis

Toelichting:

Op het niet openbaar maken staat wettelijk gezien (Gemwet) geen sanctie. De persoon in kwestie kan onder politieke druk gezet worden, maar formeel zijn er geen sancties mogelijk. In de geloofsbrief: dient het kandidaats raadslid opgave van openbare betrekkingen te doen (art. V3 Kieswet). In geval van het niet inleveren hiervan, of strijdige functies kan de raad ertoe besluiten de persoon in kwestie niet te benoemen (art. V4 Kieswet).

Artikel 13 (Gemwet)

1. Een lid van de raad is niet tevens:
 - a. Minister;
 - b. Staatssecretaris;
 - c. Lid van de Raad van State;
 - d. Lid van de Algemene Rekenkamer;
 - e. Nationale Ombudsman;
 - f. Substituut-ombudsman als bedoeld in artikel 9, eerste lid, van de Wet Nationale ombudsman
 - g. Commissaris van de Koning;
 - h. Lid van gedeputeerde staten;
 - i. Griffier der staten;
 - j. Burgemeester;
 - k. Wethouder;
 - l. Lid van de rekenkamer;
 - m. Lid van een deelraad;
 - n. Lid van het dagelijks bestuur van een deelgemeente
 - o. Ambtenaar, door of vanwege het gemeentebestuur aangesteld of daaraan ondergeschikt.
2. In afwijking van het eerste lid, aanhef onder k, kan een lid van de raad tevens wethouder zijn van de gemeente waar hij lid van de raad is, gedurende het tijdvak dat:
 - a. aanvangt op de dag van de stemming voor de verkiezing van de leden van de raad en eindigt op het tijdstip waarop de wethouders ingevolge artikel 42, eerste lid, aftreden
 - b. aanvangt op de dag van zijn benoeming tot wethouder en eindigt op de dag waarop de goedkeuring van de geloofsbrief van zijn opvolger als lid van de raad onherroepelijk is geworden of waarop het centraal stembureau heeft beslist dat geen opvolger kan worden benoemd. Hij wordt geacht ontslag te nemen als lid van de raad met ingang van de dag waarop hij zijn benoeming tot wethouder aanvaardt. Artikel X6 van de Kieswet is van overeenkomstige toepassing.
3. In afwijking van het eerste lid, aanhef en onder o, kan een lid van de raad tevens zijn:
 - a. ambtenaar van de burgerlijke stand;
 - b. vrijwilliger of ander persoon die uit hoofde van een wettelijke verplichting niet bij wijze van beroep hulpdiensten verricht;
 - c. ambtenaar werkzaam voor een school voor openbaar onderwijs

Toelichting: als een lid van de raad wel één van bovenstaande functies vervult en weigert op te geven, kan hij geen raadslid worden. Als hij tijdens zijn raadslidmaatschap één van deze functies gaat vervullen, vervalt de grondslag van het raadslidmaatschap van rechtswege en dient het raadslid zijn zetel op te geven.

2. Nevenfuncties wethouders en burgemeester

Artikel 36b (Gemwet)

1. Een wethouder is niet tevens:

- a. minister;
- b. staatssecretaris;
- c. lid van de Raad van State;
- d. lid van de Algemene Rekenkamer;
- e. Nationale ombudsman;
- f. Substituut-ombudsman als bedoeld in artikel 9, eerste lid, van de Wet Nationale ombudsman;
- g. Commissaris van de Koning;
- h. gedeputeerde;
- i. secretaris van de provincie;
- j. griffier van de provincie;
- k. lid van de rekenkamer van de provincie waarin de gemeente waar hij wethouder is, is gelegen;
- l. lid van de raad van een gemeente;
- m. burgemeester;
- n. lid van de rekenkamer;
- o. lid van een deelraad;
- p. lid van het dagelijks bestuur van een deelgemeente;
- q. ambtenaar, door of vanwege het gemeentebestuur aangesteld of daaraan ondergeschikt;
- r. ambtenaar, door of vanwege het Rijk of de provincie aangesteld, tot wiens taak behoort het verrichten van werkzaamheden in het kader van het toezicht op de gemeente.
- s. functionaris die krachtens de wet of een algemene maatregel van bestuur het gemeentebestuur van advies dient.

2. In afwijking van het eerste lid, aanhef en onder j, kan een wethouder tevens lid zijn van de raad van de gemeente waar hij wethouders is gedurende het tijdvak dat:

- a. aanvangt op de dag van de stemming voor de verkiezing van de leden van de raad en eindigt op het tijdstip waarop de wethouders ingevolge artikel 42, eerste lid, aftreden, of
- b. aanvangt op het tijdstip van zijn benoeming tot wethouder en eindigt op het tijdstip waarop de goedkeuring van de geloofsbrief van zijn opvolger als lid van de raad onherroepelijk is geworden of waarop het centraal stembureau heeft beslist dat geen opvolger kan worden benoemd. Hij wordt geacht ontslag te nemen als lid van de raad met ingang van het tijdstip waarop hij zijn benoeming tot wethouder aanvaardt. Artikel X6 van de Kieswet is van overeenkomstige toepassing.

3. In afwijking van het eerste lid, aanhef en onder q, kan een wethouder tevens zijn:

- a. ambtenaar van de burgerlijke stand;
- b. vrijwilliger of ander persoon die uit hoofde van een wettelijke verplichting niet bij wijze van beroep hulpdiensten verricht;
- c. ambtenaar werkzaam voor een school voor openbaar onderwijs.

Artikel 41b (Gemwet)

1. Een wethouder vervult geen nevenfunctie waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van zijn wethouderschap.
2. Een wethouder meldt zijn voornemen tot aanvaarding van een nevenfunctie aan de raad.
- 3 Artikel 12 is van overeenkomstige toepassing op de wethouders.

Artikel 67 (Gemwet)

1. De burgemeester vervult geen nevenfunctie waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van zijn burgemeestersambt of op de handhaving van zijn onpartijdigheid en onafhankelijkheid of van het vertrouwen daarin.
2. De burgemeester meldt zijn voornemen tot aanvaarding van een nevenfunctie, anders dan uit hoofde van zijn burgemeestersambt, aan de raad.
3. De burgemeester maakt openbaar welke nevenfuncties hij, anders dan uit hoofde van zijn burgemeestersambt, vervult.

Artikel 68 (Gemwet)

1. De burgemeester is niet tevens:
 - a. minister;
 - b. staatssecretaris;
 - c. lid van de Raad van State;
 - d. lid van de Algemene Rekenkamer;
 - e. Nationale ombudsman;
 - f. Substituut-ombudsman als bedoeld in artikel 9, eerste lid, van de Wet Nationale ombudsman;
 - g. commissaris van de Koning;
 - h. gedeputeerde;
 - i. secretaris van de provincie;
 - j. griffier van de provincie;
 - k. lid van de rekenkamer van de provincie waarin de gemeente waar hij burgemeester is, is gelegen;
 - l. lid van een raad;
 - m. wethouder;
 - n. lid van de rekenkamer;
 - o. lid van een deelraad;
 - p. lid van het dagelijks bestuur van een deelgemeente;
 - q. ambtenaar, door of vanwege het gemeentebestuur aangesteld of daaraan ondergeschikt;
 - r. ambtenaar, door of vanwege het Rijk of de provincie aangesteld, tot wiens taak behoort het verrichten van werkzaamheden in het kader van het toezicht op de gemeente.
 - s. functionaris die krachtens de wet of een algemene maatregel van bestuur het gemeentebestuur van advies dient.
2. In afwijking van het eerste lid, aanhef en onder q, kan een burgemeester tevens ambtenaar van de burgerlijke stand zijn.

3. Ambtseed

Artikel 14 (Gemwet)

Alvorens hun functie te kunnen uitoefenen, leggen de leden van de raad in de vergadering, in handen van de voorzitter, de volgende eed (verklaring en belofte) af: "ik zweer (verklaar) dat ik, om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer (verklaar en beloof) dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer (beloof) dat ik

getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de gemeenteraad naar eer en geweten zal vervullen. Zo waarlijk helpe mij God Almachtig!" (dat verklaar en beloof ik!")

4. Gedragcodes

Artikel 15 (Gemwet)

1. Een lid van de raad mag niet:
 - a. als advocaat, procureur of adviseur in geschillen werkzaam zijn ten behoeve van de gemeente of het gemeentebestuur dan wel ten behoeve van de wederpartij van de gemeente of het gemeentebestuur;
 - b. als gemachtigde in geschillen werkzaam zijn ten behoeve van de wederpartij van de gemeente of het gemeentebestuur;
 - c. als vertegenwoordiger of adviseur werkzaam zijn ten behoeve van derden tot het met de gemeente aangaan van:
 - 1^e: overeenkomsten als bedoeld in onderdeel d;
 - 2^e: overeenkomsten tot het leveren van onroerende zaken aan de gemeente;
 - d. rechtstreeks of middellijk een overeenkomst aangaan betreffende:
 - 1^e: het aannemen van werk ten behoeve van de gemeente;
 - 2^e: het buiten dienstbetrekking tegen beloning verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de gemeente
 - 3^e: het leveren van roerende zaken anders dan om niet aan de gemeente;
 - 4^e: het verhuren van roerende zaken aan de gemeente;
 - 5^e: het verwerven van betwiste vorderingen ten laste van de gemeente;
 - 6^e: het van de gemeente onderhands verwerven van onroerende zaken of beperkte rechten waaraan deze zijn onderworpen;
 - 7^e: het onderhands huren of pachten van de gemeente.
2. Van het eerste lid, aanhef en onder d, kunnen gedeputeerde staten ontheffing verlenen.
3. De raad stelt voor zijn leden een gedragscode vast.

Toelichting: wanneer een raadslid handelt in strijd met deze bepaling, kan het college dit raadslid schorsen. De raad beslist dan, na het raadslid in de gelegenheid te hebben gesteld zichzelf mondeling te verdedigen, over het lot van het raadslid. De raad kan van betrokkene het raadslidmaatschap vervallen verklaren of de door het college opgelegde schorsing opheffen. Het hoeft niet op voordracht van het college, de raad kan het ook op eigen initiatief doen (art. X8 Kieswet, Art. X5 en X1 Kieswet)

Artikel 41c (Gemwet)

1. Artikel 15, eerste en tweede lid, is van overeenkomstige toepassing op de wethouders.
2. De raad stelt voor de wethouders een gedragscode vast.

Artikel 69 (Gemwet)

1. Artikel 15, eerste en tweede lid, is van overeenkomstige toepassing op de burgemeester met dien verstande dat de ontheffing, bedoeld in het tweede lid van dat artikel, wordt verleend door de commissaris van de Koning.
2. De raad stelt voor de burgemeester een gedragscode vast.

5. Deelname aan stemmingen

Artikel 28 (Gemwet)

1. Een lid van de raad neemt niet deel aan de stemming over:
 - a. een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken;
 - b. de vaststelling of goedkeuring der rekening van een lichaam waaraan hij rekenplichtig is of tot welks bestuur hij behoort.
2. Bij een schriftelijke stemming wordt onder het deelnemen aan de stemming verstaan het inleveren van een stembriefje.
3. Een benoeming gaat iemand persoonlijk aan, wanneer hij behoort tot de personen tot wie de keuze door een voordracht of bij een herstemming is beperkt.
 3. Het eerste lid is niet van toepassing bij het besluit betreffende de toelating van de na periodieke verkiezing benoemde leden.

Artikel 58 (Gemwet)

De artikelen 28, eerste tot en met derde lid, 29 en 30 zijn ten aanzien van de vergaderingen van het college van overeenkomstige toepassing.

Artikel 2.4 Awb

1. Het bestuursorgaan vervult zijn taak zonder vooringenomenheid
2. Het bestuursorgaan waakt ertegen dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang bij een besluit hebben, de besluitvorming beïnvloeden.

Toelichting: zie de toelichting in de gedragscode bij het onderdeel belangenverstrengeling (bladzijde 11).

6. Informatie

Artikel 25 (Gemwet)

1. De raad kan op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur (*Stb.* 1991, 703), omtrent het in een besloten vergadering behandelde en omtrent de inhoud van de stukken die aan de raad worden voorgelegd, geheimhouding opleggen. Geheimhouding omtrent het in een besloten vergadering behandelde wordt tijdens die vergadering opgelegd. De geheimhouding wordt door hen die bij de behandeling aanwezig waren en allen die van het behandelde of de stukken kennis dragen, in acht genomen tot de raad haar opheft.
2. Op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid bestuur, kan de geheimhouding eveneens worden opgelegd door het college, de burgemeester en een commissie, ieder ten aanzien van stukken die zij aan de raad overleggen. Daarvan wordt op de stukken melding gemaakt.
3. De krachtens het tweede lid opgelegde verplichting tot geheimhouding met betrekking tot aan de raad overlegde stukken vervalt, indien de oplegging niet door de raad in zijn eerstvolgende vergadering die blijkens de presentielijst door meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden is bezocht, wordt bekrachtigd.
4. De krachtens het tweede lid opgelegde verplichting tot geheimhouding met betrekking tot aan de leden van de raad overlegde stukken wordt in acht genomen totdat het orgaan dat de verplichting heeft opgelegd, dan wel, indien het stuk waaromtrent geheimhouding is opgelegd aan de raad is voorgelegd, totdat de raad haar opheft. De raad kan deze beslissing alleen nemen in een vergadering die blijkens de presentielijst door meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden is bezocht.

Toelichting: op het schenden van geheimhouding staat de sanctie in het Wetboek van Strafrecht. Iemand die geheimhouding schendt kan gestraft worden met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vijfde categorie (art. 98). Een geldboete van de vijfde categorie is ten hoogste € 45.000 (art. 23)

7. Aannemen geschenken

Artikel 27 (Gemwet)

De leden van de raad stemmen zonder last.

Toelichting: elk bindend mandaat van een lid van de raad is nietig. Een raadslid kan zich niet contractueel vastleggen op de wijze waarop hij zijn stemrecht zal uitoefenen.

8. Meningsuitingen

Artikel 26 (Gemwet)

De burgemeester heeft de mogelijkheid om orde in en rond de vergadering te handhaven. De eerste twee leden van het artikel betreffen toehoorders. Het derde artikel betreft de raadsleden en luidt:

Hij kan de raad voorstellen aan een lid dat door zijn gedragingen de geregelde gang van zaken belemmert, het verdere verblijf in de vergadering te ontzeggen. Over het voorstel wordt niet beraadslaagd. Na aanneming daarvan verlaat het lid de vergadering onmiddellijk. Zo nodig doet de voorzitter hem verwijderen. Bij herhaling van zijn gedrag kan het lid bovendien voor ten hoogste drie maanden de vergadering worden ontzegd.

9. Strafrecht

De wettelijke strafbepalingen over bijvoorbeeld fraude, valsheid in geschrifte en belediging zijn ook op bestuurders van toepassing. Bestuurders kunnen strafrechtelijk vervolgd worden voor hun handelen in strijd met wettelijke bepalingen.

Wel is in artikel 22 Gemeentewet bepaald dat bestuurders en anderen die deelnemen aan de beraadslagingen niet in rechte kunnen worden vervolgd of aangesproken voor, dan wel worden verplicht getuigenis af te leggen over hetgeen zij in de vergadering van de raad hebben gezegd of aan de raad schriftelijk hebben overlegd.

De onschendbaarheid geldt alleen voor wat er tijdens de vergadering gezegd wordt of ten behoeve van de vergadering op schrift is gesteld. Als stukken aan de pers worden gegeven, vervalt de onschendbaarheid.